

„ЧУРАПЧЫ“ СОВХОЗ ХОДУҢАЛАРЫГАР, АЛААСТАРЫГАР

СОВХОЗ БАРЫТА 40189 ГЕКТАР СИРДЭЭХ. ОЛ ИҮНТТЭН ХОДУНАТА 7223, БААНЫНАТА 1206, МЭЧЧИРЭНГЭ 15907 ГЕКТАР. СҮӨҮҮТЭ 3878, ОЛ ИҮНТТЭН ҮНЛӘБА 1113, СЫЛГЫТА 2472, ИТИ ИҮНТТЭН БИЭТЭ 1159 ТӨБӨ.

Биңгы интервьюбут
СОРУК: СИРИЙЭН-ХОРУЙАН ОТТООҮҮН

шалдар, Ол курдук, бу бейбізенге дәвер Сылтан-на бири зөвөнү бойзбит көтөли манаппап Уладаттың көлбебит. Итишкү күн-назар хонтуруол, ирадасы тиңбетә эмис баар. Того дистахх, оттоонуу тари-шор, суртчакчур специа-листор суюхтар, Сылтан отделениетыгар күн-бугун управляемшай, Мекашта, биргездешниро суюх озоро-бут. Арымдаахха советох управляемшай мөхсер, Килдикитжоби арендный предпринятие союхбу мэлт-та сыртчас тезмеки зигин тынысытымтар эрэ хан-ыныстың эмс биреображен.

— Дойдуга от үйнээрт. Үнэн бары зөвлөлар эч-чагыллыбыт былаанынан узлениллэр. Холсбур, ити Киләнжигэ көлеядни зөвлөлара былааныарын 30 тоннанан бывыммыттар. Соахоз тодору меха-мизациллахтара 200-300 тоннами толордорбут диниллэр. Итисинк узлээн сый тахеар оту булуунындын чуджай. Итэбэс-кичин хайдын оборунаамт, дирекция ниймаха тую

былганнанардаңыз?

— Выйлаң күнтеп-дыштап көрөп улардың калла. Бастын 3900 тонна тизэрнеллибиз. Кални, күткөзгөндөбүштүк билтән 2800 тоннада тохсостуб. Иттин хайшах да толорорго мекүнүбизт. Ол иштер отделениеларынан ээдәр бурадаах. Төйіз 400 тоннанды ла измайбат түрүктаки. Мисстөз оттоғонкуң олус хойтуваан

сауда аттылар. Оноң балытының от суояр сабымыр жеткізгілес. Оған күнде деңгеленген көзінен барызын сөп.

— Оттоонууга общество-
венностъ кыттымта хай-
дачый?

— Бу ертүнэй сельс-
веттартаң ыйылар сө-
этэ. Үймын обществен-
ность, шефтэх тэрэлтэ-
лээр кыттымызара суюд-
чанэ. Сир реформата ба-
рарынан киңи барыта сир-
динэ. Онон күүс-кынж д-
хайыннаа. Уолсай тэрэ-
шингээ ой-саная бэйз из-
тах ханаадыстыбатны и-
тириэлигээр охтуута банны-
шар. Сельсоветтар биш-
дийнээн дэону сирдээни-
тэн-алуулзээнэнэ орнот-
тор. Атынга тухо да не-
ме суюх. Дынэ, урукум-
курдук, изилдизчин эр-
дуктваах балаанынкама-
туханар ортууларигэр, сү-
луслаалахтарга эро сир-
конгүллүэ этилэр. Билигин-
сирдээриттэн тугу да ыл-
бирхаттар, аны ишүүн сиа-
биир совхозын калихтэр-
турдаа. Сүесүүттөри-
хончуу үзүүнтэрийн юорор-
бут биллэр этэ. Од эрдэ-
тээдэй этий оройон д-
салалттынан тулалцанаа

дии звеноларын төрийн ынтарга былдашыбыт. Сарын-үотун көксөнбөйт. Итишүү угурор арыс зөв үзүүлүш. Атыытыгар от булар быйыл кындуллыбат. К. Е. Иванов да орноюгна сыйлдан этинчи урукку курдун республикава атыыга аниан фонда көрүлдүбөт. Онов атыыларын байнаучу сөзхөстар байзларин иккى да тарылтаттаринин обеж мөтөө. Итапын байзбаг оттуур-мастыр азырая ышах да күнүскүлмизтээ звеноларга тастан да дьон кабердээ көстүбөт, общественность да суботунч ичүгүпнан талсыбат. Онын чук буюлохтах да ээл Оноң общественный судаңынга зыйваах звено оттүүр. Олор кыахтара билээр.

Килагий арендай пред-
приятията оттоонуул о-
ймын 12 кунуттai саад-
лаабыт. От уунуттэ мал-
тех. Бийги толору ме-
ханизацияллаах зөвнобут
тайналдааннаах субуулары

ағорон арз избийниң
наэх оту туроар. Се-
вөт баччатығар динди
32 тонна оттоолгут. Од-
от суюуттан. Уләннәэр
бары омыттаахтар. Холо-

КЫРДЫГА, ИНТЭРИЭСТЭЭХПИТ

бур, механик-затор Филипп Дмитриевич Барашков СПТ-60 агрегатынан избийинин баңылаабыт хинин аатырар. Кинизүз Ус-Алдантан, Тааттаттан, Амматтан излең ойлут аастасын бараллар. Казиңэр отун хааччыстыбата, быйытылтаанати ханның да дының индеңдербет учтгээс билдэр. Ардах-хаар ызбат чий. Сүесүүннөр билдит отторо. Эргэ агрегаты ессе 1986 смылаахха «Булгунныхтаа» бөвхөтөн «түмбыласып» пытын күн бүгүнгиз дигри Узелэттабит.

бый. Техника саахаллашында суюх узеллирингэ тийэ эшиэнти бөйзбай сүтэбйт. Сварочный агрегаттаахпист абыраат. Кыра алдынаныны тута түрэгатан ийнэйт. Оттон злер тэрд суюда, кырдын харгыстыр. Айнан болтуулткан хааччыллык билдит мөлтөх Арынбытын бирбогиллэр, араана, дынала хойтуулаатада. Эт түннан этэ да барылдыба. Дынуу көрүлээнин уртакута буолбатах. Буурда ныннаах эзин ыйдар-мукар изр мэлжидилэр. Уз түргүнэн эрэ куотолакы

Баңын атконо И. И. Коркин калым арендуулук
оччуттарабыт. Кынынын
ферма иш-тас узатылар
сылдьабыт. Оттоох сыйла
холобур, 1989 сыйлаахха,
640 тонна оту советуюп
калаабыллыт баара. Бы
мылты бывзаммыт 200
тонна. Былдырын да
итинтэн оңтүбөттөхнүүт.
Маршруптур Баатарда,
Таша уонна бу Наммара
урэхтөрийн сыйтар. Ка
бүүгүэ күн-чаас сүтээр да
үгүс. Кылттарышин усу
луобуйыбытын тээниэ-ке
рүүн сатыбыт. Холобур,

И. СКРЯБИН,
звеньевой.

ДОЛГУЙАР, ҮМЫТТАР 'ЧИНЧИ БИЛЛИБЭТ

«Чурапчы» совхоз элбэх оттуур звеноларын төрийддүйт. Халлаан иккүү күн санаа курдук быльтыран, онно-манна абына-табынш ирдаабытыгар звенолар улаханнын «мэйнзинтэр» үү. Охссу хас да сиргэ ити иккүү күнүгэ тохтообут. Холобур. Сылангыч А. И. Говоров салайтар көлвиллийн звенотун отчуттара күнүс 12 часас сабаки күннээзи улалерин санаа салалдары сүнсүгүрэс сильдэлларга. «Ардахтаан» дээзээ-үүкка хөнөө изэйт бадахтахтара. Кинилэр 300 тонна баллаанаахтар эбийт давханы, бэйзэлэр 150 тоннанын багийншалбар. Оссе от «үүмжтээнээс» 120 тоннанын сортуулсан бадахтахтарына улахан нызны болцуухтааны курдук тайланаахтар. Билиг-рынхтаанын курдук тылланаллар. Амма уүгуор инни зөвнө тахсыбыт. Бири субу шүнэргэ директор тарилийн ынтарын кэтэвэллээр. Дойдуга иккүү звенолаахтар. Овортон В. У. Манаров салайтар звенота толору механизациялах. Былаана 400 тонна. Отделение быйын 2000 тонна оту сортуулсаныхтаах. Ол гынан баран билинчи туруктарынан зөвнээн нердхеттерүүс, Амма уүгуор барыгт звенолары шиллэрэн турсан, отделение итуулахи угсаа 700 эро тонна оту «бэлэмжнэр» сүттээн олороллор. Техникийн тара, уматынтара бередүүсталара ынсан бэлэрбээс. Амма уүгуор звенолар буй 14 күнүгээр эрэ барыттар.

Отделениоца управляемо-
щей, механизмы бирита-
льнира сух. Ити зебзий-
настри быстах измез-
атын дьон солбүйллар.
Ханын дастаны болупуро-
ну ызыпшыт инии билар
иши сух, барытын сов-

гер оттооңынга оройонг-на мыттылар социалистический күтәләйнүү жирибет кыйтаахтар. Итишкүн дыланан арен-дий предпринятие жиес-тээр 600 тоннаны сору-туулкынырга сүттөнүр. Ону таңынан Амма Хар-дьарааттыгар 100 тонна соруктаан биш звенону төрийн ымыштыр. От-туур сиргэ Нам, Амма оройончарын кытта кеп-сизнилдөхтөр Ун. Од би-дигигүз чубанка билэ-ицк. Быната, бозадаря оттоон эрдйизименкээр, тишибет деревхой абылых-тарын атын сиртэн хан-чытыр харчыга, уску-дүүр чиң атылаанарга көтөнгөн олондоор.

лаан бынбытынан саамас-нырат 1150 тонна назда Управляющицдаа В. М. Ядринская Амма Уч-гэй Бүтээгэ биш звенону бэзээ «номиную» олох туу охсон издит. Довд-сиргэ ус звенолаахтар Бирдилнэркин соруга — 250-300 тонна, И. В. Ка-жемин салайар 4 кийн-лээх толору механизация-лаах звенотун Мыдаадаа былдырылын совхоз луго-мелiorативный этэрээдээ 60 гектара кынчыгын оруону ысын оногуулваах сиртэр оттуу сыйдарын корсобут. Кийцээр 400 тонна бываанаахтар Итишкүн 250-ча эрэ тоннагын толорор ныйтаах-тарын түнчүүн капсий-

суюткан олоролор. Отчуттары уюна суюнноттери айынан-челүүн жаачыныг ыраах спирдизим ырыдалымыттар. Ишке Наронгрига мас тизээн илдээ охсон 16 тый. сөзк. бородууктын авалбыттар. Эмис туслу дуогабарынан, атын тарын түпүван көспинилэр. Ол зөрөэр, звено стууга хөнгөн сыйдьзай улаан илин буолан дуу, улж титим олуу бытсан. Балыгин туругунан 24 тонналдахтар.

Арымдаахтар дойдуга 600-700 тоннаны оттуурса сабакаланылар. Былар хандада жөнгө окулда, Марипурпүт баарыша үолдук туруохпүт. — Диңгээ 300 тонна балыннан төлоруута суух механизацияялдах зөвнө салынбакчылар.

Н. Р. Баранков

Бу П. Н. Демчынов из-
лил арендатын отчуттара.
Дымл баччатыгъар дизи
баара-суюра 12 тонна оту
жабиспитеэр. Оссе төн-
хачча оттонуухтахтарын
бэйзлэрөд дастаны билбет-
тэр. Ошко врза кыналых
чинчилэрээ суюх. Тийбэт
отторун сорхоз будан биз-
риякхтэээн курдук толмай-
дууллар. Атыя сиргэ ба-
рай оттуур туунан са-
наабаттар дастаны.

Улраплииңшайдала от-
туур сир кердешен күн
ахсын суурер-көтөр, кэп
сәтиңдер збит. Кемо-чыныз
буолууха айдаах зоо-
техника да, бирагдзыныз
да суюк. Оюн чоролг со-
вотобун барытын саба
тутарга кынанар.

Литературный МУНДУК

Алексей БРОДНИКОВ.

ЧУРАПЧЫБАР

Дорообото тутуг эрэ.
Дыонум-сэргэм, заан-уруум.
Учугайын дойду сира,
Уорбучча бекулуннуум!

Ахтыламмын таңдаарын,
Анаан-минэн бу излим,
Кустан тухади сынчанаары
Куорапыттан эргийдим.

Куорат чава тынрөр пызьтын
Күпүүи сочко түншитэй
Аты-тутуу, айыр астын
Альми-кайдын барыта,

Айхаламмын Россиябыт
Аата-суола алдынни,
Маенди гылтаан дыдайдыбыт,
Масын, баыбыт баранна.

Татырыйда айымр зөнгт,
Табаар чава малийдэ,
Ытыспытын товунабыт
(Ытыс сир иеринде).

«Ула—дээл, ула—чиш»
дизн тыл—
Угаспигт умнуулунна,
Хоммууланы тутар быйыл

Хоруолса угулунна,
«Бээтишэнэй тынызычабыт»
Балын көлбйт үү дуо?
Обүгүттэн ыралырыбыт—
Өлүү тынна субу дуо?

Олорчу карда илкүпн
Олорор муткулутун,
Күүтэр ишики кэснэлбүт,
Күдүүтуусуг уоулутун.

Барда билан алтар тынчваах
Баар-суюх дойдум Чурапчы,
Утю дынноох, ула кыммичаах
Үүнээр кынхыт баар чахчы.

Чайнг эрэ, үзүүлэлбүт,
Чегизи ыччат сүүвүүн,
Огу оттоон силгээнэйн
Оройноммут күүнүүнб

1991 с. Чурапчы.

ТУЙААРЫМА

1991 сүл. кыранызбай кызыны
республикатааңы конкурстарыгар
бастаат Туйаарыма Кую бочууттаах
ларын ылбыт бири дойдулаахын
түгар И. Федороваңа аныбын.

Автор.

Туйаарыма изэр кызыны
Туналылан таъыстын,
Тунахталарын бастынанын
Тула баары сырдаттын.

Кынталынай нылбайан
Кынталынай маарынын,
Сүбүххүнүү долгууынан
Субу хамтыйг дьюорантын.

Кийилүү курдук кылбагын
Кистээн көрөн ылбахтын,
Нарын бертик жычалын
Наскылдымын аблымы.

Түүлүүм эбиг буоллаахын,
Түүлбэр күпүүн биэрбийн,
Тантыйр ырмам буоллаахын
Тоогарабар узбийн.

Өнбүн-төйбүн узна сыйнан
Орунчын бааратын,
Ониубуттан ойон туран
Одуулана таптаатын.

Онук мингиң абылаатын,
Озонком Туйаарыма,
Байыт суроңын аймалтын,
Барийнин мунчарыма.

Түгүн бердэй бастаадытын,
Туйаарыма кырбуга,
Сарылаатын саха аатын
Саха кызынын түйгүн.

Барнаул 89 саастаах
олохтоодун Ф. В. Белых
түнүүн ССТА фотосин-
таксын таңааран турал
асылыт сынга элбэх хам-
ттар бэхжүүтэйтээрээ.
Дөндүгээ сарин буоллаачын
ахсын кине чугас дынно-
рун былдымыра: азаты,
көргөн, икин уола албут-
терэ. Сайын тухары им-
ра хамиска тын сиритэй
үзүүлэбийт, ижин сарын
отдообото кин да көмөтэ-
суюх соботобуи хамалы-
та. Коммунальной квар-
тираада нырсаны хос-
дуумцаацаа, дуона суюх
пенсиялаада.

Хамттар сургуула-
рыгар эзинээс дойду
праас мунуктарыттан Фе-
досыя Васильевна ба-
нымыкалар, харчын пе-
реводтар, хадилээбийтэ-
ра. Кинэхэ байылканан
ынтар бордуулталарын,
таянгы-сабы Федосыя Ва-
сильевна кызмамматтарга
түнээр, Сибир ханын
эма муннугар эмээ им-
тар.

СИНИМОККА: Ф. В. Ве-
льмий байылканын выта-
рыгыгар дыннуу, көрдөнөн
праас докумумтары то-
лортогор.

В. Садчиков текст
уонна фотота.

УЧУННУК ТУНААР ТУҮГАР

Эрэй тийи барахсаны «Урал» мотоцикл эргэ-
чилийн түнүүн болан «Моск-
вичи» наадамын түнүүн бол-
гоо И. Н. Левин легковой автомашине на-
дууфатин сайдын уүнүүк түнүүк сүбэтийн будбут.
Бидүүлжин камиг премыш-
ленней табаардара мада-
ныннаартан булар уусту-
турбутун борка билээйт.
Оюн, баар, кин эрэ түнүүк түнүүк дин сурайбын
Ипполитий Наумович

С. ПОПОВ.

МАХТАНАБЫТ

Бийнги талталлаах ныргыттарыт Ира уонна
Света софумарын албут ыар күннөрүүр
кутурбаммын тэнгээ улээстийт, күүс-жомо,
сүз-ама буолбут культура отделын, музы-
кальной осиуола, автостанции колективтары-
гар, Чурапчы орго оскуозатын учууталлары-
гар, оболорбут биригэ уерэмжтэй табаарыста-
рыгар, Чурапчы сельской Советыгар, бары
аймахтарытыгар, довогторбутугар, ыкса ыал-
дарбытыгар истиг маҳталбытын гиэрдэбйт.

Бурнашевтар.

РСФСР Компартиянын райкомууда биргэти
партия ветерана

НЕСТЕРЕВА Екатерина Петровна

үүн ырахан ыарыттан албутунан бокон-
нук чугас дынноругар дынгэ кутурванын
тиэрээрдэр

Оронуонаадын инициатива коллегиала
партийнай, профсоюзийн тэрилтээрээ Фель-
шердэр Варвара Дмитриевна Васильевна
Екатерина Спиридоновна уонна Анна Спири-
довна Дьячковскаяяларга талтыр элдий-
дерэ

НЕСТЕРЕВА Екатерина Петровна
албутунан дынгэ кутурваннарын тиэрдэллэр.

Лесхоз администрациятаа профкома лесни-
чай Петр Спиридонович Дьячковскаяял тал-
тыр элдийнэ, ула ветерана

НЕСТЕРЕВА Екатерина Петровна
албутунан дынгэ кутурваннарын тиэрдэллэр.

Орайоонаадын госстрага инспекциятаа ула
ветерана, урунку страховы агент

СЕДАЛИЩЕВ Илья Ильич

үүн ырахан ыарыттан албутунан цэрэгтэ-
теригээр, аймахтарыгар дынгэ кутурванын
тиэрээрдэр

Тантыйр көрсөннүү, азам, азом, аймахтын

СЕДАЛИЩЕВ Илья Ильич

үүн ырахан ыарыттан албутунан цэрэгнэ-
гэр, кынчыгар, сизнэгэр, күтүүтүгээр дынгэ
кутурбаммын тиэрдэбйт.

Быраата, балтылара, кырчакан бырааттара,
күйнүүтээр, күтүүтээр.

Күнду убайым, абарабыт

СЕДАЛИЩЕВ Илья Ильич

үүн ырахан ыарыттан албутунан цэрэгнэ-
гэр, кынчыгар, сизнэгэр, күтүүтүгээр дынгэ
кутурбаммын тиэрдэбйт.

Быраата, балтылара, кырчакан бырааттара,
күйнүүтээр, күтүүтээр.

Күтүүтүгээр лесопункт үзүүтүгээр Алексей Федотович, балтылтыгээр ниний балынан
комиссары Николай Дьячковский мундир бийн, хорсун санаатын тымыннаах халларбыт Нынкууна
Макаровна бар дынноо мунтура суюх мактанаар. Төв дэд комитэ элбэх сыйлар устсан застайлар,
занин вата умбуллубат. Утүү дынлаа ити нурдук албет-сүннэт аналаах.

И. МАКАРОВ.

Редакторы солб. М. Н. СИДОРОВА.

НАШ АДРЕС: 678700, с. Чурапча, ул. Карла
Маркса, 26 «а». ТЕЛЕФОНЫ: редактор —
21-332, отделы — 21-265, общий — 21-505.

Уредитель газеты «Сага олох» — районный Совет народных депутатов, соучредитель — район КП РСФСР.
Газета издается на ингушском языке, выходит по вторникам, четвергам и субботам.

Индекс газеты 54967. Объем — 1 усл. лист. Тираж — 4575.

1991 сүл. Отбыны 27 жум.

ЗАКАЗ № 90.

Чурапчинская районная типография Госкомпечати Якутской-Саха ССР, с. Чурапча, ул. Карла Маркса 26 «а».